

V Bruseli 4. októbra 2022
(OR. en)

Medziinštitucionálny spis:
2022/0302(COD)

13134/22
ADD 3

JUSTCIV 122
JAI 1265
CONSUM 249
COMPET 759
MI 710
FREMP 201
CODEC 1407
TELECOM 391
CYBER 315
DATAPROTECT 268

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	29. septembra 2022
Komu:	Generálny sekretariát Rady
Č. dok. Kom.:	SWD(2022) 317 final
Predmet:	PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU Sprievodný dokument k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o zodpovednosti za chybné výrobky

Delegáciám v prílohe zasielame dokument SWD(2022) 317 final.

Príloha: SWD(2022) 317 final

V Bruseli 28. 9. 2022
SWD(2022) 317 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU

Sprievodný dokument

k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady

o zodpovednosti za chybné výrobky

{COM(2022) 495 final} - {SEC(2022) 343 final} - {SWD(2022) 315 final} -
{SWD(2022) 316 final}

Súhrnný prehľad

Posúdenie vplyvu revízie smernice 85/374/EHS o zodpovednosti za chybné výrobky (smernica o zodpovednosti za výrobky)

A. Potreba konať

V čom spočíva problém a prečo ide o problém na úrovni EÚ?

V smernici sa stanovujú spoločné pravidlá EÚ týkajúce sa objektívnej zodpovednosti (t. j. zodpovednosti bez ohľadu na pochybenie alebo nedbanlivosť) výrobcov za škodu spôsobenú chybnými výrobkami. Každý osobe, ktorá bola poškodená chybným výrobkom, sa v nej bez ohľadu na to, či ide o vlastníka výrobku alebo náhodného okoloidúceho, umožňuje vzniesť nárok na finančnú náhradu škody za smrť, zranenie alebo poškodenie majetku spotrebiteľa.

Na základe zistení hodnotenia¹ sa v posúdení vplyvu identifikujú dva problémy.

1. **Na niektoré výrobky, hospodárske subjekty a škody sa v digitálnom a obehovom hospodárstve objektívnu zodpovednosť nemožno vzťahovať.** Smernica bola vypracovaná dávno pred digitálnou revolúciou a nie je jasné, ako sa jej pravidlá vzťahujú na výrobky v digitálnom veku, najmä na softvér a výrobky, ktoré potrebujú na svoje fungovanie softvér alebo digitálne služby, ako sú inteligentné zariadenia a autonómne vozidlá. Takisto nie je jasné, kto by mal byť zodpovedný v situácii, keď je výrobok zmenený subjektom vykonávajúcou renováciu alebo repasáciu chybný a spôsobí škodu. Okrem toho si spotrebiteľia čoraz častejšie kupujú výrobky z tretích krajín bez toho, aby mal ich výrobca alebo dovozca sídlo v EÚ. V prípade chybného výrobku, ktorý spôsobí škodu, tak nie je možné od nikoho žiadať náhradu škody podľa smernice.
2. **Spotrebiteľia čelia ťažkostiam pri získavaní náhrady škody.** Dokázať, že výrobok je chybný a daná chyba spôsobila škodu, môže byť pre obeť škody v zložitých prípadoch, ako sú určité prípady týkajúce sa výrobkov založených na umelej inteligencii, inteligentných výrobkov alebo liekov, veľmi ťažké. V smernici sa obetiam neposkytuje právo na technické informácie, ktoré môžu potrebovať na dokázanie zodpovednosti, ani sa v nej neuvádza výslovná možnosť zmierniť dôkazné bremeno, ak obeť čelia neprimeraným ťažkostiam. Okrem toho sa v smernici aj obmedzuje vznášanie nárokov: nároky na náhradu škody na majetku v hodnote do 500 EUR nie sú povolené a zodpovednosť výrobcu končí po desiatich rokoch.

Čo by sa malo dosiahnuť?

Revíziou smernice sa sledujú dva všeobecné ciele pri riešení zistených problémov, ktoré vychádzajú z cieľov súčasnej smernice:

1. naďalej zabezpečovať fungovanie vnútorného trhu, voľný pohyb tovaru a nenarušenú hospodársku súťaž medzi účastníkmi trhu;
2. naďalej zabezpečovať vysokú úroveň ochrany zdravia a majetku spotrebiteľov.

Iniciatívou sa sleduje päť konkrétnych cieľov: i) zabezpečiť, aby sa do pravidiel zodpovednosti premietla povaha a riziká výrobkov v digitálnom veku; ii) zabezpečiť, aby sa do pravidiel zodpovednosti premietla povaha výrobkov v obehovom hospodárstve; iii) zabezpečiť, aby vždy existovala osoba zodpovedná za chybné výrobky zakúpené od výrobcov z tretích krajín, ktorá má sídlo v EÚ; iv) zmierniť dôkazné bremeno v prípade zložitých výrobkov a objasniť zodpovednosť za nezistiteľné chyby a zároveň zabezpečiť spravodlivú rovnováhu medzi výrobcami a spotrebiteľmi, ako aj v) zmierniť obmedzenia pri vznášaní nárokov a zároveň zabezpečiť spravodlivú rovnováhu medzi výrobcami a spotrebiteľmi.

Aká je pridaná hodnota opatrenia na úrovni EÚ (subsidiarita)?

Regulačným opatrením na úrovni EÚ by sa zabezpečilo jednotné vykonávanie pravidiel zodpovednosti za výrobky. Keďže smernicou sa plne harmonizujú záležitosti, ktorých sa týka, všetky zmeny sa musia vykonať na úrovni EÚ. Zabezpečila by sa ňou právna istota, pokiaľ ide o: i) výrobky, hospodárske subjekty a druhy škôd, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti smernice, a ii) vhodné vyváženie záujmov výrobcov a spotrebiteľov v celej EÚ. V prípade neexistencie jednotného súboru pravidiel týkajúcich sa odškodnenia obetí, ktorým vznikla škoda v dôsledku chybných výrobkov, by výrobcovia čelili 27 rôznym súborom pravidiel, z ktorých vyplývajú rôzne

¹ Hodnotenie smernice o zodpovednosti za výrobky [[SWD\(2018\) 157](#)].

úrovne ochrany spotrebiteľov, pričom nie sú zabezpečené rovnaké podmienky medzi podnikmi z rôznych členských štátov.

B. Riešenia

Aké sú rôzne možnosti na dosiahnutie týchto cieľov? Je niektorá z možností uprednostňovaná? Ak nie, prečo?

Okrem základného scenára, ktorým je neprijatie žiadneho opatrenia, sa v rámci posúdenia vplyvu identifikovali tri možnosti riešenia prvého problému súvisiaceho s digitálnym vekom a obehovým hospodárstvom a dve možnosti riešenia druhého problému s prekážkami pri získavaní náhrady škody.

Možnosťou 1a by sa zabezpečila zodpovednosť výrobcov výrobkov, ktorých prevádzka si vyžaduje softvér alebo digitálne služby, podľa tejto smernice. Rovnako ako pri hmotných komponentoch by boli poskytovatelia týchto nehmotných digitálnych prvkov spoločne a nerozdielne zodpovední spolu s výrobcom. Zodpovednosť podľa tejto smernice by sa vzťahovala aj na podniky, ktoré podstatne zmenia výrobok a uvedú ho znovu na trh, ako sú napríklad subjekty vykonávajúce repasáciu. Splnomocnený zástupca výrobcu z tretej krajiny by bol takisto zodpovedný, a to v prípade, že v EÚ neexistuje žiadny dovozca.

Možnosť 1b vychádza z možnosti 1a a navyše sa vzťahuje aj na všetok softvér relevantný pre bezpečnosť ako samostatný výrobok. Týka sa aj softvéru tretích strán, ktorý sa pridá do výrobku, alebo samostatného softvéru, ktorý sám osebe môže spôsobiť škodu (softvér zdravotníckej pomôcky). V rámci tejto možnosti by sa zodpovednosť podľa tejto smernice vzťahovala aj na poskytovateľa logistických služieb, ak v EÚ neexistuje dovozca a výrobca z tretej krajiny nevymenoval splnomocneného zástupcu.

Možnosť 1c by obsahovala opatrenia možnosti 1b a okrem toho by zahŕňala všetok softvér, ktorý má dôsledky na základné práva. Nahrádzať by bolo možné škodu vyplývajúcu z porušenia základných práv, ako napríklad z narušenia ochrany údajov, porušenia súkromia alebo diskriminácie (napr. náborovým softvérom umelej inteligencie).

Možnosťou 2a by sa zmiernilo dôkazné bremeno obetí škôd harmonizovaním: i) pravidiel týkajúcich sa toho, kedy sú výrobcovia povinní poskytnúť potrebné technické informácie obeť na súde, a ii) podmienok, za ktorých sa môžu vnútroštátne súdy domnievať, že výrobok bol naozaj chybný alebo že chyba naozaj spôsobila škodu, a to najmä v zložitých prípadoch, v ktorých je dokázanie zodpovednosti mimoriadne ťažké. Možnosťou 2a by sa zmiernili obmedzenia pri vznášaní nárokov (odstránením prahovej hodnoty pre škodu na majetku a predĺžením lehoty zodpovednosti).

Možnosťou 2b by sa prenieslo dôkazné bremeno, takže ak výrobok spôsobí škodu, výrobca by musel dokázať, že výrobok nebol chybný a škodu nespôsobil. Odstránila by sa tým obrana založená na vývojových rizikách, podľa ktorej majú výrobcovia výnimku zo zodpovednosti, keď chyba výrobku nebola zistená podľa najnovších poznatkov. Možnosťou 2b by sa ďalej znížili obmedzenia pri vznášaní nárokov (prahové hodnoty a časové lehoty).

Z posúdenia vplyvu vyplynulo, že uprednostňovanou je kombinácia možností 1b a 2a.

Aké sú názory jednotlivých zainteresovaných strán? Kto podporuje ktorú možnosť?

V prípade možností na riešenie prvého problému sa 56 % respondentov v rámci verejnej konzultácie (okrem verejnosti) vyslovilo za legislatívnu zmenu na prispôbenie pravidiel digitálnemu a obehovému hospodárstvu. V prípade verejnosti to bolo 75 %. Spotrebiteľské organizácie, subjekty verejného sektora a MVO viac schvaľovali zásadnejšiu intervenciu (možnosť 1b alebo 1c) ako podniky a obchodné organizácie. Tieto zainteresované strany spomedzi podnikov boli skeptické najmä pri možnosti 1c, pretože sa domnievali, že náhrada škody za porušenie základných práv sa môže riešiť v iných právnych predpisoch, ako je všeobecné nariadenie o ochrane údajov, a že uplatňovanie objektívnej zodpovednosti na výrobcov je neprimerané. Hoci zainteresované strany zastupujúce väčšie podniky a softvérové odvetvie uznali súčasnú nedostatočnú právnu istotu, uprednostňovali riešenie tohto problému skôr prostredníctvom usmernenia ako legislatívnej zmeny. Zainteresované strany z tradičnejších odvetví (inžinierstvo, dodávatelia komponentov, domáce spotrebiče) sa vyslovili za opatrnú zmenu (možnosť 1a alebo 1b).

Pokiaľ ide o možnosti riešenia druhého problému, spotrebiteľské organizácie a MVO sa vyslovili za možnosť 2b. Domnievali sa, že možnosť 2a nie je dostatočná na zabezpečenie spravodlivej rovnováhy medzi spotrebiteľmi a výrobcami. Zainteresované strany zastupujúce podniky uprednostňovali skôr možnosť 2a, ale celkovo boli skeptické voči akýmkoľvek zmenám existujúcej rovnováhy medzi spotrebiteľmi a výrobcami.

C. Vplyvy uprednostňovanej možnosti

Aké sú výhody uprednostňovanej možnosti (prípadne hlavných možností, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?

Možnosťou 1b by sa zabezpečila právna istota v tom, na ktoré výrobky a ktorých výrobcov sa vzťahuje objektívna zodpovednosť, a motivovala by všetkých výrobcov vrátane výrobcov z tretích krajín, aby na trh EÚ uvádzali iba bezpečné výrobky, a vyhli sa tak vzniku zodpovednosti. Tým sa posilňuje bezpečnosť výrobkov. Takisto by sa tým zabezpečila rovnaká ochrana spotrebiteľov, ktorým chybné výrobky spôsobili škodu, a to bez ohľadu na to, či sa chyba týkala digitálnych alebo hmotných komponentov výrobku, a ktorým spôsobil škodu chybný samostatný softvér. Po výslovnom začlenení poskytovateľov softvéru, podnikov, ktoré podstatne menia výrobky, splnomocnených zástupcov a poskytovateľov logistických služieb do rozsahu pôsobnosti smernice budú mať obeť škody väčšiu šancu získať náhradu škody, pretože nebudú musieť dokazovať pochybenie výrobcu (zásada objektívnej zodpovednosti podľa smernice). Očakáva sa zvýšenie ročného odškodnenia poškodených osôb o 0,15 mil. EUR až 22,13 mil. EUR v porovnaní so základným scenárom.

Možnosťou 2a by sa vytvorila aj väčšia právna istota a dosiahla rovnocennejšia ochrana spotrebiteľov v celej EÚ. Dôkazné bremeno v zložitejších prípadoch by sa spravodlivejšie rozdelilo medzi poškodené strany a výrobcov. Tým by sa zvýšili šance na úspešné presadenie nároku na náhradu škody v takýchto prípadoch. Neprimerané prekážky brániace vznášaniu nárokov by sa zmiernili. Očakáva sa zvýšenie ročného odškodnenia poškodených osôb o 0,20 mil. EUR až 43,54 mil. EUR v porovnaní so základným scenárom.

Rozšírením uplatňovania objektívnej zodpovednosti by tieto možnosti politik viedli k skráteniu súdnych konaní, pretože súdy by sa nemuseli zaoberať otázkou pochybenia alebo nedbanlivosti.

Aké sú náklady na uprednostňovanú možnosť (prípadne na hlavné možnosti, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?

Prínosy, ktoré pre spotrebiteľov predstavuje zvýšenie odškodnenia, sú pre výrobcov nákladmi. V prípade 80 % výrobcov, ktorí majú poistenú zodpovednosť, by to znamenalo malé zvýšenie ročného poistného. V prípade možnosti 1b sa očakáva jeho zvýšenie o 4,35 mil. EUR až 8,69 mil. EUR v porovnaní so základným scenárom. V prípade možnosti 2a sa očakáva jeho zvýšenie o 14,35 mil. EUR až 28,71 mil. EUR v porovnaní so základným scenárom. Pre menšiu časť výrobcov, ktorí nemajú poistenú zodpovednosť, by to znamenalo vyplatenie odškodnenia obetiam. Aby sa však zabránilo dvojitému započítaniu, prihliadlo sa na prínosy zvýšenia odškodnenia pre spotrebiteľov.

Hoci by sa súdne konania skrátili (pozri prínosy), ich počet by sa zvýšil aj v dôsledku rozšírenia rozsahu pôsobnosti smernice. V prípade možnosti 1b by sa celkové ročné trovy konania mali mierne zvýšiť o 1,12 mil. EUR až 2,75 mil. EUR v porovnaní so základným scenárom. Podobne by sa v prípade možnosti 2a celkové ročné trovy konania mali podľa odhadov mierne zvýšiť o 0,41 mil. EUR až 1,02 mil. EUR v porovnaní so základným scenárom.

Splnomocnení zástupcov a poskytovatelia logistických služieb, ktorí by boli zodpovední v prípade neexistencie dovozcu so sídlom v EÚ, by preniesli zvýšené náklady na výrobcov z tretích krajín. To by malo za následok malé, ale nevyčísliteľné, zvýšenie cien výrobkov z tretích krajín. Každé zvýšenie cien je vyvážené zvýšením bezpečnosti výrobkov a ochrany spotrebiteľov v prípade vzniku škody.

Aký je vplyv na malé a stredné podniky (MSP) a konkurencieschopnosť?

V spätnej väzbe zainteresovaných strán sa neuvádzal žiadny konkrétny vplyv možností politik na MSP. MSP by však veľmi prospeli jasnejšie pravidlá zodpovednosti, keďže majú menej zdrojov na právne poradenstvo. Zvýšenie poistenia zodpovednosti za výrobky, hoci by malo byť podľa očakávania malé, môže mať na MSP väčší vplyv ako na väčšie spoločnosti, keďže majú nižšiu schopnosť absorbovať náklady.

Očakávajú sa významné vplyvy na štátne rozpočty a verejnú správu?

Táto smernica neprináša žiadne administratívne náklady. Nezistil sa žiadny vplyv na štátne rozpočty.

Očakávajú sa iné významné vplyvy?

Nezistili sa žiadne iné významné vplyvy.

Proporcionalita?

Navrhovaným opatrením sa rieši cieľ iniciatívy, pričom toto opatrenie neprekračuje rámec potrebný na zosúladenie pravidiel zodpovednosti s vývojom v digitálnom a obehovom hospodárstve a zmiernenie prekážok na získanie náhrady škody.

D. Nadväzné opatrenia

Kedy sa táto politika preskúma?

Komisia vypracuje preskúmanie revidovanej smernice šesť rokov po nadobudnutí jej účinnosti.